

100228 Introducció a la lingüística

Curs 2015-2016

Grup 3 - Primer semestre - 6 crèdits

Dt i dj 16:30-18h

Prof. M. Teresa Espinal

Departament de Filologia Catalana

B11-256

Teresa.Espinal@uab.cat

B11/256 dt i dj 9-11 i a hores convingudes

Prof. Joaquim Llisterra

Departament de Filologia Espanyola

B11-290.5

Joaquim.Llisterra@uab.cat

B11/290.5 dt i dj 11-13 i a hores convingudes

1. Objectius

L'objectiu de l'assignatura és que l'estudiant assoleixi una formació bàsica en lingüística que inclogui les característiques generals del llenguatge, els principals conceptes referents a l'estructura del llenguatge i els aspectes més significatius referents al seu ús.

2. Programa

1.- La naturalesa del llenguatge humà

La diversitat i la universalitat del llenguatge. Prejudicis lingüístics.

La comunicació lingüística. Les funcions del llenguatge.

El llenguatge com a sistema de signes. El signe lingüístic.

L'aspecte biològic del llenguatge. L'origen del llenguatge. L'adquisició del llenguatge.

Els criteris de classificació de les llengües. Les famílies lingüístiques. Tipologia lingüística i universals lingüístics.

2.- L'estructura fonètica

Llengua oral i llengua escrita. Sistemes de representació gràfica de la llengua. Les relacions entre sons i grafies. La transcripció fonètica.

Caracterització articulatòria dels elements segmentals. Els elements suprasegmentals.

3.- L'estructura fonològica

L'estructura de les unitats no significatives del llenguatge.

Les unitats de l'anàlisi fonològica. Fonema i al·lòfon. Trets distintius i classes naturals.

L'estructura de la síl·laba. Els processos fonològics.

4.- L'estructura morfològica

Les unitats de l'anàlisi morfològica. Paraula, morfema, morf i al·lomorf. Els processos morfològics: flexió, derivació i composició. Tipologia morfològica de les llengües naturals.

5.- L'estructura sintàctica

Gramaticalitat, acceptabilitat i correcció. Gramàtica descriptiva i gramàtica normativa.
Les unitats de l'anàlisi sintàctica. L'estructura sintàctica com a estructura jeràrquica.
Categories gramaticals: categories lèxiques i categories funcionals.
Les funcions sintàctiques.
L'ordre de constituents. Tipologia sintàctica de les llengües naturals.
Alteracions en l'ordre bàsic: els moviments sintàctics.

6.- L'estructura semàntica

L'estructuració del lèxic. Lèxic, lexicó, diccionari i terminologia.
El significat lèxic. Relacions de sentit entre unitats lèxiques.
Significat central i significat perifèric: extensions figuratives. Metàfores i metonímies.
El significat estrictament lingüístic. La composicionalitat del significat de les oracions.
Les relacions estructurals de significat en l'oració: relacions temàtiques o de predicació, relacions de modificació, de lligam i de quantificació.

7.- La interpretació d'enunciats i l'actuació lingüística

Contingut proposicional i relacions de sentit entre proposicions: implicació, pressuposició, paràfrasi, oposició, implicatura.
Informació explícita i informació implícita en l'ús del llenguatge.
El significat en el discurs. Relacions interoracionals: mecanismes de connexió lèxica i formal en el discurs.

3. Bibliografia bàsica

Per a la preparació del programa de l'assignatura es recomana que els estudiants seleccionin i utilitzin regularment com a bibliografia bàsica un dels manuals que s'indiquen a continuació.

No es pressuposen coneixements de lingüística.

Les lectures bàsiques són en anglès, així que es requereixen coneixements d'anglès.

Podeu consultar també els materials que trobareu a:

<http://liceu.uab.cat/~joaquin/Linguistica.html>

<http://ocw.uab.cat/ciencies-humanes/introduccio-a-la-linguistica/guia-docent>

3.1 Manuals recomanats

Akmajian, A., Demers, R. A., Farmer, A. K., i Harnish, R. M. (2010). *Linguistics: An introduction to language and communication* (6th ed.). Cambridge, MA: The MIT Press.

Traducció castellana de la primera edició: Akmajian, A., Demers, R. A., i Harnish, R. M. (1984). *Lingüística: Una introducció al llenguatge y a la comunicació*. (Trad de V. Demonte i M. Mora). Madrid: Alianza.

Brown, K. (ed.) (2006). *Encyclopaedia of Language and Linguistics* (2nd ed.). Amsterdam: Elsevier. (disponible en línia a la UAB).

Dryer, M. S., i Haspelmath, M. (eds.). (2013). *The World Atlas of Language Structures Online*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. Consultat a <http://wals.info>

Escandell, M. V., Marrero, V., Casado, C., Gutiérrez Rodríguez, E., i Ruiz-Va, P. (2009). *El lenguaje humano*. Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces.

Escandell, M. V., Marrero, V., Casado, C., Gutiérrez, E., i Polo, N. (2010). *Invitación a la lingüística*. Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces.

- Fasold, R. W. i Connor-Linton, J. (Ed.). (2014). *An introduction to Language and linguistics* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Finegan, E. (2015). *Language: Its structure and use* (7th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.
- Fromkin, V. (ed.) (2000). *Linguistics: An Introduction to Linguistic Theory*. Malden, MA i Oxford: Blackwell.
- Fromkin, V., Rodman, R., i Hyams, N. (2014). *An introduction to Language* (10th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.
- O'Grady, W., Archibald, J., Aronoff, M., i Rees-Miller, J. (2010). *Contemporary linguistics. An introduction* (6th ed.). Boston, MA: Bedford / St Martin's.
- Radford, A., Atkinson, M., Britain, D., Clahsen, H., i Spencer, A. (2009). *Linguistics: An introduction* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Traducció castellana de la primera edició: Radford, A., Atkinson, M., Britain, D., Clahsen, H., i Spencer, A. (2000). *Introducción a la lingüística*. (Trad. de N. Bel). Cambridge: Cambridge University Press.

4 Metodologia docent i avaluació

4.1. Metodologia

S'utilitzarà fonamentalment una metodologia orientada a **l'aprenentatge mitjançant la reflexió i la resolució de problemes lingüístics**.

Per a cada tema el professor indicarà una lectura que requerirà **l'estudi** per part de l'estudiant.

Amb els continguts obtinguts, l'estudiant estarà en condicions de resoldre els **exercicis, activitats i preguntes** que es plantejaran i que constituïran la pràctica del curs. En termes de dedicació, la lectura/estudi de continguts ha de suposar aproximadament el 60% del temps de l'alumne, i la resolució d'exercicis el 40% restant.

Les classes de l'assignatura es faran en català i aquesta serà també la llengua emprada en els enunciats dels exàmens, de les activitats i dels exercicis. Les lectures seran majoritàriament en castellà i/o en anglès.

4.2. Avaluació

Es pot considerar que l'alumne ha assolit els coneixements i competències necessàries quan sigui capaç de contestar les preguntes que se li formulin i alhora sigui capaç de resoldre satisfactòriament els exercicis, activitats i problemes proposats.

La qualificació de l'avaluació continuada s'obtindrà a partir de la mitjana de dues proves parcials cadascuna de les quals comptarà un 20% de la nota final; una tercera prova escrita serà a final del semestre i la seva puntuació equivaldrà al 60% de la qualificació final. A començament de curs es comunicaran les dates d'aquestes proves.

El fet de no presentar-se a alguna d'aquestes proves implicarà una puntuació de 0 (zero) en la prova corresponent. Els estudiants que es presentin únicament a una prova tindran la qualificació final de "No avaluable". En el cas dels estudiants que es presentin a més d'una prova, la qualificació s'obtindrà sumant la puntuació obtinguda a cada prova i aplicant els percentatges corresponents.

En les proves s'avaluarà el coneixement dels continguts fonamentals del curs i de les lectures recomanades, així com la capacitat de resoldre problemes d'anàlisi lingüística.

Podran realitzar la prova de reavaluació els estudiants que s'hagin presentat a més d'una prova en l'avaluació continuada i que hagin obtingut una mitjana igual o superior a 4 i inferior a 5. La prova de reavaluació abastarà el contingut de tot el programa de l'assignatura.